

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 3. julija 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 78

Minister dr. R. Stojadinović o padcu našega dinarja.

Finančni minister dr. Stojadinović je dal sotrudniku beograjske »Politike« o padcu našega dinarja zanimiv intervju, iz katerega posnemamo:

Začetkom leta 1923. je notiral dinar v Curihi 5.00. Tekom leta se je dvignil za 150 enot in je notiral koncem leta 6.50. Začetkom t. l. pa je znašala njegova vrednost 7 švicarskih frankov in to višino je obdržal do zadnjih dni, ko je naenkrat zopet padel na 6.50. Kjerkoli pa bi se človek informiral o vzrokih padca, bi naletel na skomiganje z rameni. Kljub temu pa skušajmo najti vzroke, ki so spravili našo valuto z njene višine.

Enega izmed razlogov utegnemo najti v krizi, ki jo preživljajo dunajske banke vsled ponesrečene spekulacije s francoskim frankom. Velik del dunajskih bank je že propadel, druge pa so se rešile samo s fuzijami z drugimi denarnimi zavodi. Dunaj je ostal tudi po vojni nekaj posredovalec med našo državo in zapadom. Plasil je znatne svoje in tuje vsote v našo trgovino in industrijo in te vsote je danes prisiljen zahtevati nazaj. Razumljivo je tudi, da nimamo na Dunaju več onih kreditnih virov. Dunaj je pa tudi prodal velik del vrednostnih papirjev naših podjetij, ki so jih kupovali tudi naši državljani za dinarje. Dunajska kriza vpliva torej na našo valuto silno nepovoljno. Pomembno za nas pa je, da izgublja Dunaj svojo posredniško vlogo in da se čezdalej bolj osvajamo in stopamo v neposredne stike z velikimi zapadnimi denarnimi tržišči.

Drugi gospodarski razlog za padanje dinarja utegne biti v letnem času. Nahajamo se tik pred žetvijo. Po vojni pa se je redno dogajalo, da je vrednost naše valute pred izvozno sezono padla. Širše plasti naroda so mnenja, da so tega krivi izvozniki, ki skušajo zmanjšati vrednost našega denarja, da zamorejo poceni založiti svoja skladišča. Opozoriti pa je treba na nekaj. Pri nas, predvsem pa v Srbiji, se je udomaćila navada, da odlasajo ljudje svoja plačila v tuji valuti do časa žetve. Pred vojno je mogel človek v Srbiji obogateti na zelo eno-

staven način. Izposodil si je tujo valuto spomladi in jo vrnil v jeseni, ali pa je obratno kupil tujo valuto v jeseni in jo prodal spomladi. Danes pa ni več naša država izključno agrarna država in »izvozna sezona« nima več svojega nekdanjega pomena.

Oba razloga pa nista taka, da bi morala vplivati na vrednost naše valute. Dodati je treba, da je naša publika silno lahkoverna. Isti ljudje, ki danes govore o potrebi zvišanja vrednosti naše valute na 8 in več, so drugi dan uverjeni, da ne more vztrajati niti na 7. Ko pričnejo padati devize, čakajo naši ljudje še na nižje tečaje, čim pa se pojavi obratna tendenca, popolnoma izgube svojo glavo.

Končno je stara znanstvena resnica, da je vrednost valute kake države odvisna od dveh glavnih činiteljev: 1. od mednarodne plačilne bilance in 2. od stanja državnih financ. Kar se tiče prvega činitelja, lahko zaznamujemo porast izvoza v letošnjem letu v primeri z lanskim za celih 30%, ravno tako pa so letos narasli državni dohodki za 30%.

Končno je treba spomniti tudi na obtok bankovcev. Statistika nam v tem pogledu dokazuje, da je obtok bankovcev tekem zadnjih dveh let stalno padal. Deflacijska politika se je nadaljevala tudi tekem junija. V devetih mesecih se je zmanjšal obtok bankovcev za 600 milijonov dinarjev. Inflacija pa je povzročila v raznih državah zmanjšanje vrednosti dotične valute. Pri nas pa inflacije ni in tudi nimamo razloga za inflacijsko politiko. Zakaj bi torej bil dinar manj vreden kot doslej?

Ravno tako nesmiselno je trditi, da obstoja vzrok za padec vrednosti naše valute v notranjepolitični situaciji. Vse stranke stoje na parlamentarnem stališču, in ako se ne sporazumijo za stvoritev skupne vlade, bo moral o sporu med njimi odločiti narod pri volitvah. Zunanja politika pa je dobra in celo boljša nego prejšnji dve leti.

G. finančni minister je na podlagi vsega tega prepričan, da gre tu le za prehodni pojav, ki ne vsebuje nobene resne nevarnosti.

Ostali zakoniti pogoji za fakturno podsodnost.

(Zaključni članek.)

Se dve stvari sta potrebni, da se z znanim fakturam zaznamkom ustanovi fakturna podsodnost.

Treba je namreč, da se faktura sprejme brez očitanja in da je kupcu doposlana obenem z blagom ali pa že pred dohodom blaga.

Po zakonskem besedilu bi se glede prve potrebnosti človek dal zavesti, da bi iz njega sklepal, da že vsako, še tako nepomembno očitanje fakturi zadostuje, da se fakturna podsodnost izključi. Toda to ni zmisel zakona. Ako n. pr. prejemnik fakture graja enega izmed ostalih, številnih zaznamkov, s katerimi so trgovske fakture običajno opremljene, kakor zaznamek o načinu doposlavlja blaga, o načinu plačila kupnine, o plačilnem času, o popustu, o reklamacijah, ali pa ako graja n. pr. samo blago, ga da prodajalcu na razpolaganje radi kakovostnih nedostatkov, radi zakasnele dobave in slično, pa je vendar opustil grajati zaznamek o plačilnem in tožbenem kraju, je vendar domnevati, da se strinja s tem zaznamkom, ker sicer ni uvideti, zakaj ne bi oporekal temu zaznamku.

Ako torej prejemnik fakture sprejme, ne da bi kaj oporekal, je fakturna podsodnost vsekakor utemeljena. Ako je pa fakturi kakorkoli oporekal, iz tega samega še ne izhaja, da fakturna podsodnost ni podana. Oporekanje mora namreč biti take vrste, da se iz njega vendar le ne more sklepati, da bi bil prejemnik zaznamek o plačilnem in tožbenem kraju, vsaj molče, sprejel. Očitanje mora jasno izražati, da se obrača specijelno proti temu zaznamku ali pa vsaj tudi zoper ta zaznamek. Potrebna torej sicer ni izrecna graja tega zaznamka, pač pa taka izjava ali tako dejanje prejemnika fakture, iz katerih nedvomno izhaja njegova volja, da fakture v celoti ne sprejme.

Ta dejanja posamezno naštetih, je nemogoče: so tako raznovrstna, kakor način izražanja molččega sporazuma s kako stvarjo sploh. Zakon sam navaja v tem oziru nekaj primerov: faktura velja, da je sprejeta, razen ako se temu zaznamku ali fakturi vobče očita, da nasprotuje pogodbi, ali se faktura vrne brez opombe ali se fakturirana pošiljatev zavrne, ker ni na-

Češkoslovaško gospodarsko pismo.

Do konca aprila znaša plus trgovske bilance 451 milijonov čeških kron. Uvoz je znašal v aprilu 1274 milijonov, v prvem četrtletju 4453 milijonov čeških kron. V aprilu je poslala Jugoslavija v Češkoslovaško za 26 milijonov Kč blaga, kar pomeni 2.08% vsega uvoza. Zelo je napredovala češkoslovaška produkcija sladkorja; skupna rafinadna produkcija znaša 8.25 milijonov meterskih stotov, za okoli 2 milijona več kakor lani. S tem se približuje produkcija polni kapaciteti, več kmalu ne bo šlo: 5.25 milijonov stotov je postalo prostih za eksport, ker je domača potreba s tremi milijoni krita. Štiri petine za eksport namenjenega sladkorja so že šle čez mejo, samo v Anglijo 1.25 milijonov stotov, za 100% več kakor v preteklem letu. Ker sladkorna industrija svojih vagonov ne rabi več, jih je oddala, in sicer je Jugoslaviji dala v najem 618 pokritih voz, domači železni industriji pa 276 odprtih. Zelo dobro se godi češkoslovaški predvni industriji, zlasti glede lanenega prediva. Glavni vzrok zvišane produkcije je ta, da je nastopila spet Nemčija kot dobra kupovalka. Do konca marca je

dobila tudi Jugoslavija 4 vagone bombaževga prediva in 3 vagone lanenega.

Ustanavljajo pošto hranilnico, hčerko poštočkovnega urada, ki obstoji že dalj časa. Obe napravi bosta imeli najbrž skupni fond, ki bo rasel v razmerju z vsoto hranilnih vlog. Štatut bo približno tak, kakor ga imajo druge hranilnice, vloge bodo porabili za nakup vrednostnih papirjev, sploh tako, kakor je sicer pri hranilnicah navada. Seveda bo stopila pošta hranilnica v stik z inozemskimi poštami hranilnicami.

Zelo nepovoljno se pa izraža gospodarsko pismo o položaju na Severnem Češkem, zlasti v mestu Usti na Labi in v okolici. Pristanišče je v primeri s prejšnjimi časi skoraj prazno, eksport rjavega premoga je domalega prenehal, največja kemična tovarna, Schichtova, skoraj nič ne dela. Steklena industrija zastaja, industrija porcelana se bori s težavami. Vse preveč je davkov, previsoka je voznina, zlasti pa zaščitna carina. Tudi premogovna politika se dopisniku ne dopade.

* * *

ročena. Pomen tega naštevanja v zakonu je ta, da se v teh primerih mora sklepati na obstoj prejemnikove volje, da se s fakturno podsodnostjo ne strinja, marveč da jo odklanja. Ni pa s tem nikakor še rečeno, da ne bi se dalo sklepati na obstoj take odklonilne volje tudi še iz drugih, v zakonu ne naštetih izjav in dejanj: dovolj, da ob preudarku vseh okoliščin ni nobenega pametnega razloga, da bi se o tem dvomilo (§ 863. obč. drž. zak.). Le da je presoja v teh primerih prepuščena sodniku po § 267. civ. proc. reda. Odločilne so tu okoliščine, pod katerimi se je dotično dejanje izvršilo ali tudi opustilo. Celó eno ter isto dejanje more po okoliščinah, ki ga spremljajo, imeti različni pomen. Ako se n. pr. faktura vrne, bo to redoma pomenilo, da je odklonjena; ako pa se je vrnila, da se kaka pismena pomena popravi ali da prodajalec vstavi kak drug plačilni rok in slično, bo treba iz tega celo sklepati, da je faktura kot taka ali fakturna klavzula sprejeta in da prejemnik pritruje fakturni podsodnosti. Tudi v tem, da prejemnik fakture vsprava veljavnost pogodbe ali obstoj pogodbe sploh, ni moči vedno in v vsakem primeru videti dejanja, po katerem bi se fakturna podsodnost od strani prejemnika odklonila. Saj bi se sicer nikoli ne mogel podati primer, katerega pa zakon predvideva, da bi se namreč na temelju te podsodnosti ugotavljalo in sodilo o tem, da li pogodba obstaja ali ne.

Merodajne so torej konkretne okoliščine vsakega posameznega primera. Iz njih razvidna volja pa mora biti ta, da prejemnik odklanja fakturno podsodnost. V »pojasnilnih pripombah« se utemeljuje, zakaj je po zakonu v zavrnitvi blaga, češ da ni naročeno, vzreti kupčevo voljo, da fakturne podsodnosti ne sprejme: v tej zavrnitvi blaga se izraža tudi volja, da prejemnik fakture odklanja vse nadaljnje, iz zatrevane kupčije morada se podajajoče posledice. Bilo bi krivično, da bi bil prejemnik fakture primoran, da se na vsiljenem mu kraju brani zoper pogodbo, katere ni bil nikdar sklenil.

Do ustanovitve fakturne podsodnosti ne pride, čim jo kupec izrecno ali

na opisani način s sklepčnimi dejanji molče odkloni. Ni pa treba, da bi ta izjava ali ta dejanja prodajalcu dejanski došla do znanja. Nevarnost, da mu ne pridejo do znanja, zadeva torej prodajalca. Kupec seveda pa bo moral dokazati, da je dejanski ali izrecno ali molče podsodnost odklonil.

Pripomniti je še, da je treba fakturni zaznamek grajati, dasi je bilo ob sklepu pogodbe dogovorjeno, da se plačilo izterja pri kupecu oziroma iztoži na sodišču kupčevega stanovanjšča, pa je potem navzlic temu bila sprejeta v pozneje doposlano fakturo klavzula, da se plača in toži na drugem kraju. Sicer bi se namreč z molčanjem, s sprejemom take fakture brez očitanja ustanovila fakturna podsodnost in bi stopila na mesto poprej dogovorjene podsodnosti, katero bi torej izpodrinila.

Zadnja, po zakonu zahtevana potrebnost za fakturno podsodnost je še ta, da mora faktura z zaznamkom kupcu dospeti pred dohodom blaga ali najkasneje sočasno z blagom. Besedilo zakona je v tej točki nekoliko ponesrečeno, ker govori o tem, da mora biti faktura z zaznamkom doposlana še pred dohodom blaga ali vsaj hkratu z blagom. Toda gre le za stilistično netočnost ter ne more biti dvoma, da je povsem neodločilno, kdaj je faktura bila odposlana. Merodajno je le, kdaj faktura kupcu dospe: kajti samo iz tega, da sprejme blago in fakture brez očitanja, je sklepati, da pristaja na podsodnost. Ako je torej blago predano že poprej, nima po izročitvi blaga doposlana faktura s svojim zaznamkom nikakega učinka glede pristočnosti. Isto velja, ako je dospela faktura po dohodu blaga, dasi morda le dan ali uro pozneje. Pravočasno je pa še dospela, ako je došla kupcu, preden prevzame majhni ostanek blaga, ki je bilo po veliki večini že poprej došlo: pristočnost v zmislu fakturne klavzule je v tem primeru ustanovljena glede celokupne kupnine. Ako je pa dobava postopna in so posameznim dobavam priložene posebne fakture, od katerih imajo le nekatere to klavzulo: ne more kupnina za vse dobave vložiti v zmislu teh fakturnih klavzul.

Glede te zakonske potrebnosti ne zadostuje, da je faktura odposlana; treba marveč, da faktura tudi prispe h kupecu. Dotlej nosi nevarnost prodajalec, da ne doseže prejemnika. Razume pa se ob sebi, da velja fakturna podsodnost, ako je faktura z zaznamkom bila kupcu osebno izročena, ko je blago prevzemal.

Ako pa se naročeno blago ne dopolnje, prejem fakture brez očitiranja nima pravnega učinka, da bi se ustanovila fakturna podsodnost, in je do cela nemerodajen razlog, iz katerega je bila doposlata blaga opuščena.

Fakturna podsodnost se nam je bila nekoliko na široko razprostrla. Ali škoda bi bila, da bi šla njena, težko pridobljena pogodnost trgovcu

v izgubo radi tega, ker bi iz malomarnosti ali nevednosti zakonitih propisov kaj opustil, kar zahteva zakon za to, da se ta podsodnost ustanovi. Ako pride do tožbe, uvede pozvano sodišče pravno postopanje na podstavi tožbenih navedb. Treba je torej v tožbi navajati in trditi vse doslej obrazložene zakonite potrebnosti za fakturno podsodnost; najbolje na ta način, da se tožbi priloži faktura v prepisu ali tudi samo v izvlečku, iz katerega so razvidni vsi potrebni podatki ter da se trdi, da je bila faktura tožencu doposlana pred ali hkratu z blagom in da jo je brez očitiranja sprejel. Dokazovati pa bo treba pogoje fakturne podsodnosti pozneje, ako ji bo toženeec prigovarjal.

K. Tiefengruber:

Trgovsko knjigovodstvo.

II.

Vsak trgovski dogodek je treba vknjižiti v temeljno knjigo I., in sicer razen s kratkim pojasnilom še s posebno opazko, ki se nanaša na medsebojno razmerje obeh v poštavi prihajajočih računov. Iz teh opazk v temeljni knjigi morajo biti vknjižbe glavne knjige II. izvidne.

Ce vložim iz lastne imovine 10.000 Din v podjetje, prideta pri vknjižbi blagajniški in glavniški račun v poštavi. Če si pa vlogi izposodim, recimo od Legarja, se gre za račun dolžnikov mesto glavniškega.

Na katero stran teh računov pride sedaj predmetna vknjižba?

Po logičnem predarku je vpisati znesek 10.000 Din pri blagajniškem računu v levi stolpec in v odgovarjajočem kontu, torej glavniškem, oziroma dolžniškem, v desni stolpec.

Dohodki v gotovini na račun provizije se vknjižijo v blagajniški konto v levi stolpec, istodobno v provizij-skem računu v desnem stolpcu.

Sledeči slučaj naj pojasni vknjižbo pri dobavi blaga na kredit:

Tvrda Jelačin v Ljubljani mi pošlje za 400 Din blaga na up.

V blagovnem računu glavne knjige beležim levo 400 Din, v kontokorentnem računu isto vsoto desno. Ista beležba se ponovi v knjigi III. v računu »Jelačin Ljubljana«, kjer pride ta znesek zopet v desni stolpec.

To je torej slučaj trikratne vknjižbe, treba pa jo je vsakokrat označiti z dotičnimi podatki izvršenega vpisa v knjige I., II. in III.

Podjetja z obširnimi obratom vodijo seveda po oddelkih ločene glavne knjige, ki so označene n. pr. Blagajniška glavna knjiga, Računska glavna knjiga (za dohodne in odpravljene račune posebej), memorial itd. Iz teh glavnih knjig se izpišejo postojanke v zbiralno knjigo, takozvani »žurnal«, in iz tega šele v skupno glavno knjigo.

Način knjigovodstva s samo eno temeljno in eno glavno knjigo se približuje pravzaprav ameriškemu knjigovodstvu, samo da je tukaj spored računov drugačen, vpisani so namreč eden poleg drugega, mesto eden pod drugim.

V ameriškem žurnalu je prvi široki stolpec namenjen za beležbo književnih podatkov.

Pri pravilnem poslovanju se morajo skupne vsote iz levih stolpcev z onimi iz desnih stolpcev v glavni knjigi ujemati, to ugotovitev imenujemo poskusno ali surovo oziroma mesečno bilanco.

Da se napravi surova bilanca, je treba glavno knjigo po postojankah predelati; izpišejo se na posebno kontokorentno polo iz posameznih računov vsi saldi, to so razlike med »Debet« in »Credet« (levim in desnim stolpcem), in sicer tako, da pride razlika na levi stolpec, če presega vsota iz levega stolpca v glavni knjigi ono iz desnega stolpca; inace pa na levi stolpec.

Samo vsote iz tekočih računov je priporočljivo nespremenjene prenesti, ker nas zanima stanje naših terjatev in dolgov.

V bistvu obstoji bilančni sklep iz: 1. bilančnega računa in 2. iz računa zgube in dobička. Ta dva računa pa

je posneti iz zgoraj navedene surove bilance, treba je samo paziti, kateri računi spadajo pod prvo in kateri pod drugo vrsto, da se ločeno izpišejo po njih »Credet« in »Debet«.

Priracunamo še aktivam v bilančnem kontu zaključek blagovne inventure na levi strani in z isto vsoto v računu zgube in dobička na desni strani, izkazujemo v obeh kontih isti čisti dobiček v saldu, seveda v bilančnem računu na desni, in v drugem računu na levi strani.

V slučaju, da se knjigovodstvo na novo otvori, ali se način spremeni, je predvsem potrebno ugotoviti z gotovim dnem stanje vseh aktiv in pasiv; napraviti je občo inventuro.

S končnimi zneski se vknjižijo na dan po inventuri vsa aktiva v desne, pasiva v leve stolpce takozvane otvoritvene bilance. Iz te bilance jih prenesemo v glavno knjigo, in sicer postojanke iz levih stolpcev na desno stran dotičnih računov ter obratno, nato pa se vrstijo zopet vknjižbe iz tekočega obrata po prej navedenih načelih.

Iz predstojenih črtic se cela tvarina trgovskega knjigovodstva pregledno ne da raztolmačiti, treba je praktičnih primerov za pravilne vknjižbe v konkretnih slučajih.

Prav rad pa bi ustregel na tozadevna vprašanja interesentom s pojasnilnimi zgledi, ki bi imeli namen, vzbujati zanimanje za priprostost v knjigovodstvu, enostavnost v trgovsko-upravnih poslih in dostopnost tega znanja vsem slojem trgovstva in obrti.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Mengšu so: 1. I. jugoslovanska tvornica slamnikov in klobukov Milke Kosove. Izdeluje letno 1500 do 2000 ženskih slamnikov, 700 do 1200 ženskih zimskih klobukov, 14.000 do 20.000 moških in deških slamnikov ter 4000 do 6000 moških in ženskih klobukov. Zaposluje 20 delavcev. 2. Slamnikarska in klobučarska druga, ki zaposluje 25 delavcev. Izdeluje letno 70.000 slamnikov in 4000 klobukov. Ima tri hidravlične stiskalnice, stroj za rezanje robov in 10 šivalnih strojev. 3. Tovarna slamnikov Stemberger in Melizer, ki izdelajo sedaj letno 40.000 komadov. Imajo poleg belilnice in barvarnice vse potrebne priprave. 4. Tovarna slamnikov Franca Rožiča, ki izdela okoli 20.000 komadov, ima dve stiskalnici, 10 šivalnih strojev in zaposluje 14 delavcev. 5. Tovarna slamnikov Franca Komparca.

V Dolu pri Ljubljani imata svoje tovarne Jakob Mejač in Jerica Moder. Poleg njih dela v Mengšu in Domžalah še 20 manjših slovenskih delavnic.

V Karlovcu je tovarna Marije Procinkijević in tov., ki izdela letno 3500 komadov klobukov in ima elektromotor (2 HP), 4 šivalne stroje, hidravlično stiskalnico ter parne priprave za sušenje in tiskanje.

Leta 1920, smo uvozili 71.516 moških slamnikov, 32.484 ženskih v vrednosti 952.500 Din in 909.771 Din. Ta uvoz je nepotreben, ker sami proizvajamo več slamnikov, kot jih moremo porabiti in moramo 80% lastnega proizvoda izvoziti. Naša industrija v Sloveniji je prej izva-

žala v vsa mesta Avstro-Ogrske, dalje v Italijo, Rumunijo in Bolgarijo. Sedaj Italija, Francija in Nemčija ne dovolijo nikakega uvoza, ker imajo svoje lastne tvornice. Avstrija omejuje uvoz na gotov kontingent. Za Rumunijo in Bolgarijo je težko delati, ker se dostavlja pošiljka po dveh mesecih. Poljska, posebno pa Galicija, rabi naše proizvode, večji potrošek naših proizvodov ovira njihova slaba valuta. V sled teh razmer delajo tvornice druga drugi veliko konkurenco in proizvajajo pol ali še manj, kot bi mogle v polnem obsegu. Zato se je l. 1920. in 1921. izselilo okoli 300 delavcev v Ameriko.

Da bi mogle naše tvornice delati za inozemstvo, je treba, da se jim dovoli uvoz materiala na povratek pri izvozu. Tako bi mogle doseči tudi svoj prejšnji obseg.

Da bi se oprostili od uvoza trakov, pletenih in zpletenih iz raznobarnih nitk iz Švice, bi bilo potrebno, da se to delo uvede pri nas. Ti trakovi služijo za izdelovanje finih ženskih klobukov.

Naše proizvajanje umetnih cvetlic.

Prvi poskus izdelave umetnega cvetja v Srbiji je napravila modistinja Zofija Đorđević, ki je pa morala kmalu vsled avstrijske konkurence izdelavo opustiti. Drugi proizvajalec je bil pok. Ilija Besarapić, trgovec iz Beograda, ki je iz istega vzroka bil prisiljen opustiti izdelavo. Tretji proizvajalec je bil g. Đorđe Rajčić v V. Gradištu, pa tudi on je sledil predhodnikom.

L. 1909. sta v to svrhu pod zaščito carinske tarife iz l. 1904. osnovala Poljak in Poljskan v Beogradu tovarno. Tovarna je izdelovala priprosto kmetijsko cvetje kot glavni proizvod, pa je prešla tudi k izdelovanju finejšega cvetja. Tovarna je zaposlovala do 50 delavk in učenk. Pred vojno se je družba razšla. Vojna pa je preprečila vsako proizvodnjo umetnih cvetlic. Proizvod je znašal 800 kg letno, uvoz pa 900 kg.

Vence za neveste je začel pred vojno izdelovati prvi g. Mika Eškenazi, za njim pa je prevzel tvornico g. Nisim D. Alaf, ki je proizvajal okoli 5000 tucatov letno. Sedaj izdeluje umetno cvetje z dvema delavkama in proizvaja 5% prejšnje produkcije; tako majhno količino predvsem vsled tega, ker je med vojno zelo trpel.

Po vojni je g. Poljak začel proizvajati l. 1919. in 1920. s 3 do 5 delavkami, pa je l. 1921. prenehal. Enako se je godilo g. Pinto v Zagrebu.

L. 1919. je g. Leon Poljskan, ki je proučeval opetovano to panogo industrije v Češkoslovaški in Saksonski, otvoril strokovno cvetličarsko šolo v svrhu razvijanja te domače obrti. On izdeluje listje, cvetlice in ostalo nagrobno cvetje, vence, šopke za nakit in dekoracijo. Privedel je tuje delavke iz Češkoslovaške in Nemčije. Sedaj dela g. Poljskan s 60 delavkami in oskrbuje v znatni meri naš trg. Ima sledeče stroje: dva stroja za krojenje s 35.000 in 15.000 kg pritiska, 5 stiskalnic za oblikovanje cvetja in listov, 4 stroje za tiskanje, 4 stroje za izdelavo umetnega sadja, 6 strojev za pritrdjevanje listov, 3 stroje za vezanje, dva stroja za škropljenje barv, izmed katerih je eden avtomatičen, kompletan stroj za izdelavo belih zrn za mirtne vence, ki sestoji iz 4 strojev ter motorja (3 HP) ter 2000 modelov za tiskanje cvetlic.

(Dalje sledi.)

Nabavljalne zadrage državnih uslužbencev.

Na odziv »Našega Glasu« na članek, ki smo ga pod gornjim naslovom pred kratkim priobčili, nam pošilja dopisnik poleg pojasnila, da je svoje informacije črpal iz slučajnih pomenkov v krogu sozadružnikov, še sledečo izjavo:

Članek ne vsebuje nobene neposredne konkretne trditve o kakih ne-

pravilnostih v upravi zadrug in tudi nima namena koga osebno žaliti. Ker se konkretni slučaj v članku omenjenih »zarad« ne morejo dokazati, preklicuje dopisnik tozadevna namigavanja ter lojalno izjavlja, da funkcionarji nabavljajnih zadrug in njihovih »Savezov« opravljajo ta odgovorni in trudopolni posel brez vsakega sebičnega namena iz požrtvovalnosti za dobrobit svojih tovarišev, pri katerih uživajo polno in splošno zaupanje.

Inkriminirani očitki kakih »zarad« torej izvirajo iz napačnih informacij.

Volitev na odborniška mesta se vršijo brez vsakega zunanjega vpliva ter se izvoljeni skoro praviloma bratnijo sprejeti mandate. Poveritev odborniške časti smatrajo za izraz splošnega zaupanja. Za poslovanje ne dobivajo ali sploh nikake ali pa tako skromno odškodnino, da ni v nobenem razmerju s trudom in zamudo časa. Kake »zarade« pa se v nobenem slučaju ne more dokazati.

Presoja o uspehih nabavljajnih zadrug in njihovem vplivu na materijalni položaj včlanjenih zadružnikov pa prepuščam zadružnikom samim.

Rudarska produkcija Italije leta 1923.

V preteklem letu je bila rudarska produkcija prav velika, pa ni še dosegla predvojne obsega. Železne rude so nakopali celo manj kakor leta 1922. in samo nekaj nad polovico leta 1913. Manganove rude so pa dobili več kakor 1922 ali 1913, manj pa kakor leta 1920. Bakrene rude dobijo zmeraj manj: leta 1913. še 89.487 ton, leta 1921. 23.040, leta 1922. 7863, leta 1923. pa 7230 ton. Svinca in cinka je pa od leta do leta več, čeprav tudi ta dva ne dosegata predvojne dobe. Prav tako je s surovim žveplom, z asfaltom in grafitom, živim srebrom, soljo itd. Dobili so pa leta 1923.: železne rude 305.500 ton, manganove 9190, bakrene 7230, svinčene 36.804, cinkove 136.881, železošpirta 493.412, živega srebra 1605, premoga itd. 1.109.713, šote 56.190, surovega žvepla 248.916, kamenene soli 53.959, petroleja 4810, asfaltne in zemsko-smolnega kamena 140.250, bavksita 98.222, borove kisline 2500 in grafita 5584 ton.

Tovarniška produkcija se je napram letom 1920, 1921 in 1922 zelo dvignila, in kakor pravijo zasebni viri, tudi napram letu 1913. Sicer surovo železo še ne: leta 1913. 426.754 ton, 1920. 88.072, 1921. 61.381, 1922. 157.600, 1923. 247.160; pač pa lito jeklo in jeklo za kov: 1913. 993.500, 1920. 700.433, 1921. 982.519, 1923. pa 1.191.912, torej več kakor pred vojno. Napredovala je produkcija bakra, a je še zmeraj manjša kakor leta 1913. Cink: 1920 1177 ton, 1921 627, 1922 3082, 1923 3700 ton. Antimona so napravili manj kakor leta 1922., a več kakor 1921. in 1922., skoraj toliko kakor 1913, a manj kakor 1920. Zelo se je dvignila produkcija srebra, 9536 kg, a je še dosti manjša kakor leta 1913, 13.094 kg. Trajno se dviga produkcija zlata, čeprav je seveda prav majhna: 1922: 9 kg, 1923: 38 kg. Ne pride splošno čisto nič v poštavi.

Trgovina.

Kongres zbornic v Beogradu. — V smislu sklepa konference zastopnikov vseh zbornic naše države, ki se je vršila, kakor znano, 28. januarja t. l. v Zagrebu, se bo vršil v dneh 30. in 31. avgusta t. l. v Beogradu kongres vseh zbornic in izvoznikov udružen iz cele naše države. Trgovska zbornica iz Beograda, ki je organizator tega kongresa, je, dasi ji preostaja še dovolj časa (dva meseca), že podvzela prve korake, da bi se mogel ta kongres, kakor so se tudi prošli, vršiti na dostojni višini. Trgovska zbornica bo čimprej naslovila okrožnice vsem zbornicam in izvozniskim družbam po celi državi, v katerih bo obrazložen celokupni program dela kongresa in obenem se bo zbornicam in posameznim izvozniskim udruženjem določila naloga za kongres. Kongres bo v glavnem proučeval vprašanja letošnjega izvoza (prognozo) in mere, katere bi bilo treba podvzeti

za pospeševanje izvoza. Pri tem se mora pripomniti, da je sam minister financ g. dr. Stojadinović v svojih ekspozicijah na raznih konferencah večkrat izjavil, da je zadnji kongres zbornice mnogo pripomogel k popravni naše valute, ker se je na tem kongresu prvič poskusilo ugotoviti strokovno prognozo za izvoz. Kongres je tedaj ugotovil število, katero je tudi največji optimist smatral za preoptimistično. Prognoza, ki se je napravila na kongresu, da bo naš lanske izvoz dosegel vsoto 8 milijard dinarjev, se je pokazala kot popolnoma točna. Ta prognoza je dokaj pripomogla, da se je naš dinar popravil in da se je istočasno utrdilo zaupanje našega in inozemskega poslovnega sveta v naš napredek in našo valuto. Pričakuje se, da bo tudi ta kongres zbornice koristno služil nalogi, kateri je namenjen.

Naša trgovina z Anglijo. — Patrick Hannon, ki se je v mesecu aprilu t. l. v svrhu proučevanja gospodarskih razmer v Jugoslaviji mudil v naši državi, je 26. junija vprašal v angleškem parlamentu finančnega ministra, ali je glede na sedanje zboljšanje finančne prilike v Jugoslaviji pripravljen priporočati komiteju za podpiranje trgovine, da se izvajajo za razvoj trgovine za Jugoslavijo iste olajšave kakor za ostale države. Finančni minister mu je odgovoril, da se glede izvoznih kreditov to degaja in da svetovni odbor odseka za izvozne kredite blagohotno proučuje prejete prošnje, ki se nanašajo na trgovino iz Jugoslavije. Tekom treh mesecev se je ugodno rešilo 12 prošenj, medtem ko je bila odbita samo ena.

Trgovski stiki s Solunom. Solunska tvrdka želi prevzeti zastopništvo za razpečevanje naših proizvodov na solunskem trgu. — Interesantom je naslov tvrdke v pisarni trgovske in obrtniške zbornice na razpolago.

Trgovski stiki z Egiptom. Tvrdka v Aleksandriji želi prevzeti zastopništvo naših tvrdk v Egiptu. Naslov tvrdke je interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice med uradnimi urami na vpogled.

Indeksna številka za veletrgovino na Čehoslovaskem se je tekom meseca maja 1924 znižala od 1015 na 981 točk, to je za 3.3%. Tudi indeksna številka za zlato se je znižala od 146.5 na 141.8 točk.

Indeksna številka za veletrgovino v Nemčiji je dosegala dne 30. maja t. l. 1430.2-kratni in dne 12. junija 1413.2-kratni mnogokratnik predvojnih cen. V prvi polovici meseca junija t. l. so se torej cene v Nemčiji znižale za 1.2%.

Poravnave in konkurzi na Čehoslovaskem. Tekom meseca maja t. l. se je na Čehoslovaskem priglasilo 181 poravnave in 53 konkurzov, tekom meseca aprila t. l. pa 150 poravnave in 42 konkurzov.

Posredovalnica za službe Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani ima vedno na razpolago vse vrste trgovskega personala in posluje za posloдавce brezplačno. Vse gg. trgovce, kakor tudi ostale podjetnike prosimo, da pri njih izpraznjena mesta vedno prijavljajo na naslov: Posredovalnica Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani (telefon št. 552).

Promet.

Za izboljšanje železniškega prometa. V prometnem ministrstvu se pripravljajo cela vrsta mer za izboljšanje železniškega prometa. Največja briga se posveča razširitvi in izpopolnitvi delavnic za popravljanje vozil. Največja in najmočnejša delavnica je Maribor, ki potrebuje relativno malo denarnih sredstev za razširitev obrata. Znatna razširitev je predvidena za niško delavnico, ki naj bi izdelovala tudi večje dele lokomotiv. Razen tega bodo dobile tudi vse večje ručilnice, predvsem beograjska, zagrebška in novosadska, instalacije za manjša popravila lokomotiv. Za vse to se zahteva kredit 40 milijonov dinarjev. Poseben kredit bo potreben za zgradbo velike delavnice za ozkotirne železnice; ta delavnica se namerava zgraditi v Čačku. Izmenjava tračnic in razna popravila na postajah ter ob progah, ki so ponekod že dovršena, bodo znatno pripomogla k običnemu zboljšanju prometa. Izvozna sezona bo torej imela mnogo manj neprilik nego lansko leto.

Zvišanje železniške tarife na Ogrskem. Z dnem 1. julija t. l. se je na ogrskih državnih železnicah uvedla nova železniška tarifa za prevoz blaga, ki je povprečno za 12% nad mirodobno pariteto. Uveljavila se je hkratu nova tarifa tudi za potniški promet, ki dosega pri osebnih vlakih 60% in pri brzovlakih 70—80% mirodobne paritete.

Davki in takse.

Odmera dohodnine. Izrazi o predpisu dohodnine za l. 1923 so razgrnjeni v cenilnem okraju Ptuj od 16. do 31. julija t. l., Ljutomer od 5. do 19. julija t. l., Maribor (mesto) od 17. do 31. julija t. l., Kamnik od 1. do 15. julija t. l. in Kranj od 14. do 28. julija t. l. Vpogled v predpisne izkaze, ki so razgrnjeni pri davčnih oblastvih in pri pristojnih davčnih uradih, je dovoljen le dohodninskim obdačencem ali njihovim izkazanim pooblaščencom. Pri občinah predpisni izkazi niso več razgrnjeni. Namesto teh izkazov dobe davkoplačevalci o predpisu dohodnine posebna obvestila, katera jim vroče občinski uradi, odnosno na sedežu davčnih oblastev in davčnih uradov služe davčnih uradov. Prizivni rok 15 dni se pa ne računa od dneva vročitve obvestila, ampak še nadalje od zadnjega dne razgrnitve predpisnih izkazov pri davčnem uradu in pri davčnem oblastvu. Zadnji dan za vložitev prizivov je v Ptuj dne 14. avgusta t. l., v Ljutomeru dne 3. avgusta t. l., v Mariboru (mesto) 15. avgusta, v Kamniku 30. julija in v Kranju 12. avgusta t. l. Prizivi proti odmeri dohodnine se kolkujejo s kolkom za 20 Din, prošnje za naznanilo odmerne podlage pa s kolkom za 5 Din. Ako je s prošnjo za naznanilo odmerne podlage spojena hkratu tudi prijava priziva, se kolkuje prošnja s kolkom za 25 Din.

Rentnina. Odmero rentnine za l. 1923 je dovršilo davčno okrajno oblastvo v Kamniku. Predpisni izkazi so razgrnjeni pri občinskih uradih, v katerih področju obdačenec stanuje (v kamniški občini pa pri davčnem uradu v Kamniku) od 16. do 30. julija t. l. Posebna obvestila se ne bodo vročevala. Prizivni rok poteče v nadaljnjih 15 dneh.

Davek na poslovni promet. Davčno okrajno oblastvo v Kamniku je dovršilo odmero pavšaliranega davka na poslovni promet za l. 1923. Predpisni izkazi so razgrnjeni pri občinah, oziroma davčnih uradih v Kamniku in na Brdu od 1. do 15. julija. Plačilni nalogi o tem predpisu se ne bodo vročevali. Prizivni rok poteče dne 30. julija 1924. Davkoplačevalci, ki v roku od 1. do 31. oktobra 1923 niso vložili prijav, po zakonu nimajo pravice do pritožbe. V predpisnem izkazu so ti davkoplačevalci označeni zvezdico zraven davčnega zneska.

Znižanje davkov v Zedinjenih državah. — Ker je preteklo leto končalo z budžetnim prebitkom v iznosu 500.000 dolarjev, je predsednik Coolidge pozval kongres, naj bi davke še bolj znižal.

Denarstvo.

Obrestna mera Narodne banke. — Na zadnji plenarni seji uprave Narodne banke se je sklepalo tudi o predlogu za povišanje obrestne mere. Že v početku se je izjavil zastopnik ministristva trgovine in industrije dr. Radosavljevič proti povečanju obrestne mere, češ da za to ni pravi trenutek in bi to zelo nepovoljno delovalo na naše kritične gospodarske razmere. V istem smislu je govoril tudi predstavnik našega ministra Jakosavljevič. Pod izkusi je bil predlog odbit z 10 proti 9 glasovom.

Uvedba metalne valute v Rusiji. — V Rusiji imamo sedaj več vrst denarja, in sicer sovjetski rubelj, červonec ter za obračun zlati rubelj. Ker sovjetski rubelj stalno pada, in sicer je veljal 1. januarja t. l. 19% svoje prvotne vrednosti, 1. aprila t. l. 3.8%, 1. maja t. l. 3.3%, kakor tudi červonec, ki je veljal 1. februarja štiri petine svoje prvotne vrednosti, 1. marca 80%, 1. aprila 74%, 30. aprila 68%, se je država odločila uvesti metalno valuto. Dosedaj kroži že 3% srebrnega de-

narja, 19% zlatih državnih zakladnic in 2.5% zlatih državnih bonov, ostala cirkulacija pa je porazdeljena na sovjetski rubelj in červonec. Na podlagi te valutarne politike misli sovjetski režim ustvariti svojo valuto.

Znižanje obresti na Poljskem. Ministriški predsednik Grabski je napram nekemu časnikarju izjavil, da je vlada podvzela vse potrebne korake za znižanje bančnih obresti in za znižanje carinskih tarif.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja na mnoge prošnje, da naj gremij izposluje znižanje takse za ponudbe pri ofertalnih licitacijah, da bi bila po sedanjih izkušnjah, pred splošno revizijo sedanjega taksnega zakona, ki se bo po svoji priliki izvršila v doglednem času, vsaka akcija od strani gremija brezuspešna. Gremij je napotil ta predlog zbornici, ki ga bo uveljavila pri reviziji zakona. Glede predloga o vpoštevanju tuzemskih ponudnikov pri državnih nabavah naznanja gremij, da je Trgovska in obrtniška zbornica že ponovno podvzela na merodajnih mestih potrebne korake, da se domačega licitanta štiti pred tujo konkurenco in da se dá njegovi ponudbi, ako gre za blago, ki se izdeluje v tuzemstvu, pod vsakim pogojem prednost pred ponudbo inozemca. Ako pa gre za tuje izdelke, pa takrat, kadar ni ponudba inozemca za več nego 10% ugodnejša nego ponudba tuzemca.

Gremij trgovcev — Ljubljana opozarja na sledečo naredbo ministristva notranjih del: »Velikom županu! Gospodin Ministar Vojske i Mornarice, aktom E. O. Br. 2659 od 22. marta ove godine, dostavio mi sledeće: Pojedini Komandanti Armija izveštavaju, da se još uvek vrši rasprodaja u narodu odela boje i kroja vojničkog. Ima i takvih slučajeva, da terzije nabavljaju čouju sivomaslinaste boje, dakle boje vojničkog odela i od nje uprave češire kape i uvojače iste forme kao i vojničko. Pored ovoga telali preprodaci u ulici kr. Aleksandra i u drugim ulicama prodaju ponovno vojničko odelo bez ikakve modifikacije, bilo u kroju bilo u boji. Ovi slučajevi ne dozvoljavaju vršenje kontrole nad vojničkom spremom i u opšte, a isto tako otvaraju široko polje za vršenje zloupotrebi sa vojničkom odećnom spremom. Ovo se bezuslovno mora sprečiti zato, što se prodajo vojničkog odela s jedne strane vrše zloupotrebe sa vojničkom spremom, a s druge zato što se čine razna nadela pod maskom vojnih lica. Pa s toga Vas molim Gospodine Ministre za daljna naredjenja podčinjenim Vam organima kak u Beogradu tako isto i u svima mestima u unutrašnjosti. Preprodacima se može dati izvestan rok da odelu prefarbaju odnosno prekroje a abacije da krije odelo, ali ne obliko vojničkog dela. Protiv fabrikata, koji su prodavali čouju vojničke sivomaslinaste boje preduzeti zakonske mere što je nisu predhodno prefarbali u kom su smislu dobili naredjenja od strane ovog Ministarstva pod E. O. br. 7046 od 2. julija 1922 godine. Dostavljajući Vam prednje je Vam naredjenjem, da se najstrože pridržavate naredjenja moga prehodnika U. Br. 29.818 od 8. novembra 1923 i skrenete pažnju svima podružnim Vam organima, da ču za neizvršenje istog prema svima primenivati najstrože kažne, na koje mi zakon daje prava. — Ministar Unutrašnjih dela: (Podpis).«

Razno.

Jugoslavija zastopana na londonski konferenci. Ministristvo zunanjih del je sedaj v živahni izmenjavi misli med Prago in Bukarešto glede vprašanja, kako naj bo zastopana Mala antanta na medzavezniški londonski konferenci. Zunanje ministristvo je mnenja, da se mora na vsak način udeležiti naša država posredno ali neposredno londonske konference, ker je zelo interesirana, kako se reši reparacijski problem na podlagi Dawesovega poročila. Dne 1. t. m. je prišla napol oficijelna vest iz Londona, da bo Mala antanta na konferenci v Londonu zastopana. Zunanje ministristvo je začelo zbirati in urejevati ves material, ki se tiče naših reparacijskih zahtev napram Nemčiji. Londonski konferenci bodo predloženi točni predlogi o vseh na-

ših nadaljnjih zahtevah, kakor tudi poročilo, kaj je dosedaj Nemčija dobavila naši državi oziroma izplačala. Kot zastopnik naše države oziroma Male antante bo na londonsko konferenco najbrže delegiran član naše delegacije v reparacijski komisiji dr. Marko Gjurić.

Svicarij o naši državi. Ugledni švicarski list »National-Zeitung«, ki izbaja že 32 let v nakladi 50.000 izvodov, je obvestil te dni mnoge izmed naših gospodarskih, trgovskih in industrijskih ustanov, da bo v najkrajšem času izdal številko, ki bo špeciialno posvečena gospodarsko-finančnim razmeram v naši državi. Namen te številke je, da upozna čim večje število svojih bralcev, katere ima v vseh državah, z našimi razmerami, da bi na tak način pripomogel k globitvi zveze na trgovskem polju med našo državo in inozemstvom. Pri sestavi te številke bodo sodelovali naši odlični gospodarski strokovnjaki.

Naša letina bo izredno dobra. Po vesteh, ki jih je dosedaj prejelo naše ministristvo poljoprivrede in vod, je stanje letošnje letine v vsej kraljevini izredno povoljno, mnogo povoljnejše nego se je sploh moglo pričakovati. Posebno dobro je rodilo žito, dalje sladkorna pesa in tobak.

Razmejitev med Jugoslavijo in Madžarsko. Razmejitev med Jugoslavijo in Madžarsko je končana. Dne 30. junija je razmejitvena komisija podpisala v zunanem ministristvu zapisnik o zaključitvi razmejitvenega dela.

Razstava puškarske šole v Kranju. V Kranju se je otvorila 18. junija t. l. razstava Drž. puškarske šole. Razstava bo, kakor čujemo, odprta tudi še v nedeljo, dne 6. t. m. in je za vse, ki se zanimajo za puškarsko obrt, zelo zanimiva.

Gospodarska obnova Rusije. Rusija, katere je še vedno praktično zaprta za mednarodni promet, se je morala pod silo prilik že pred štirimi leti odreči poskusu, da organizira svoje gospodarstvo na komunistični podlagi, ter izvaja sedaj dosledno svojo novo gospodarsko politiko, znano pod skrajšanim imenom »NEP«, ki dovoljuje privatnemu kapitalu koncesije. Država si je samo obdržala industrije, ki so ključ vsega narodnega gospodarstva. Uspeh te politike je na agrarnem polju jako vidljiv. Zelani je Rusija pridelala 75% predvojne količine agrarnih pridelkov, kateri so se že to leto dvignili na 90%. Letos se predvideva velik eksport teh pridelkov, od katerih bo ravno Italija, kakor prva država, ki je sklenila trgovski dogovor, imela največjo korist. Velike uspehe imajo Rusi zaznamovati na vzhodu, posebno pa v Perziji, kjer kupujejo bombaž ter prodajajo petrolej, tkanino in žveplenke v velikih količinah. Razume se, da je vsa zunanja trgovina v rokah države.

Francija bo priznala Rusijo. Londonski listi poročajo, da bo Francija priznala Rusijo najbrže že tekom prihodnjega tedna. Za ruskega poslanika v Parizu bo imenovan Radek.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razglašja, da je prijavnice in odjavnice za člane, prijavnice in odjavnice obratov in druge tiskovine, ki so se doslej dobivale le pri njegovih ekspoziturah, oddal v razpečevanje trgovinam, prodajalnam tobaka, zadrugam in občinskim pisarnam, tako da delodajalcem poslej ne bode več treba naročati jih po pošti ali hoditi po več ur daleč ponje, temveč jih bodo lahko dobivali vsak v svojem kraju. Povsod se bodo dobivala tudi potrdila o zaposlenosti obolelih članov in kuverte za poštnine prosto pošiljanje prijav, odjav in službenih dopisov ekspozituram in uradu. Vsa oddajna mesta tiskovin so označena z opozorilnimi tablami. Ako bi v katerem kraju oddaje tiskovin še ne bilo, blagovolijo naj prizadeti na to opozoriti pristojno ekspozituro, ki bode potrebno ukrenila.

Uspehi socialističnega združništva v Avstriji. Na zveznem zborovanju štajerskih konzumnih društev v Gradcu je podalo ravnateljstvo poročilo, ki daje precej jasno sliko o razvitku združništva na Štajerskem. Za boljše organizatorično delo je zveza nakupila v družbi z ostalimi strankarskimi organizacijami cel blok hiš v Gradcu, v katerih so nastanjeni poleg tiskarne tudi strankino glasilo in druga strankina podjetja. V štajerskem okrožju obstoji že sedaj 16 konzumnih

in 6 produktivnih zadrug, 3 gospodarska društva in 6 drugačnih zadrug. Zveza ima 164 prodajalen in 89.689 članov. V letu 1923 je dosegel blagovni promet 300 milijard kron, kar znači skoraj poltrojitev prometa v l. 1914. Zvezna konzumna društva so poslovala tudi kot hranilnice. Vloge pri teh hranilnicah so znašale koncem leta 1923 deset milijard kron. Vsota vlog se je v l. 1923 napram letu 1922 posredmorila. Zveza izdaja tudi poljudni časopis, ki izhaja v 23.000 izvodih in vsako leto še poseben koledar v 50.000 izvodih. Zveza je včlanjena pri nakupovalni družbi na Dunaju, ki je prodala leta 1923 za 466 milijard kron blaga. Nakupovalna družba ima tudi lastno čevljarno in izdelovalnico perila, v kateri zaposluje 250 oseb.

Brezposelnost na Češkoslovaškem. Po uradnih podatkih je bila na Češkoslovaškem brezposelnih koncem meseca januarja t. l. 193.105, koncem februarja 195.872, koncem marca 180.002 oseb. Znižanje v mesecu marcu t. l. je posledica boljše zaposlenosti tekstilne, kovinske in steklarske industrije.

Vzorčni sejem v Napolju. V Napolju se bo vršil letos vzorčni sejem od 16. do 30. septembra.

Stroški za preživljanje v Avstriji. Za preživljanje, ki je veljalo v prvem polletju 1924 mesečno le 82 K 33 v, se je potrebovalo v sedanji Avstriji začetkom meseca januarja 1924 mesečno K 3859,05, začetkom meseca junija 1924 K 1.319,785 in začetkom meseca julija 1924 1 milijon 274.710 K. Indeksna številka, ki je začetkom meseca junija 1924 znašala 34.199,74, se je tekom tega meseca znižala na 33.031,70.

Izvoz premoga iz Gornje Slezije v Jugoslavijo. V teku leta 1923. se je izvozilo iz Poljske Gornje Slezije v Jugoslavijo 21.187 ton premoga. Jugoslavija stoji v tem oziru na devetem mestu.

Osnutek ogrske carinske tarife v nemškem jeziku je izdal urad »Aussenhandelsdienst der österr. Handelskammern« na Dunaju (I. Stubenring). Knjiga stane za Jugoslavijo 100 Din.

Književnost.

Nova številka »Trgovskega tovariša«. Izšla je nova številka »Trgovskega tovariša« s sledečo vsebino: dr. Joža Bohinjec: Nekaj osnovnih vprašanj problema socialnega zavarovanja. — Dipl. merc. Stanislav Kline: Popis imovine in inventura. — Val. A. Urbančič: Osobje trgovskih podjetij. — Vladimir Pfeifer: O reklamah. — Letošnji Merkurjev občni zbor.

Tržna poročila.

Cene živine, telet in prašičev dne 2. junija t. l. v Ljubljani. Voli debeli za 1 kg žive teže po Din 12,75—13,75, voli rejeni

12,25—12,75, voli za vprego 13—14, biki rejeni 12—13, krave rejene 10—11,50, krave klobasarice 7—8,50, živa teleta, debela 17—18, živa teleta lažja 15,75 do 16,75, prašiči domači, debeli 17—17,50, prašiči domači, peršutarji 16—17, prašiči zaklani 22,50—23,75, prašiči banaški, živi 21—23.

Dunajski živinski sejem (30. junija). Dogon 3634 glav; od tega 338 domačih, 962 iz Madžarske, 587 iz Jugoslavije, 104 iz Češkoslovaške 1543 iz Rumunije. Voli so padli v cenah za 500 do 100 aK, biki pa so za toliko poskočili. Promet je bil dokaj živahen. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: voli 12—16,5, krave 11,5 do 14,5, biki 14—17, slaba živina 8 do 11,5.

Znižanje cen za premog. Minister za državno gospodarstvo v Nemčiji je cene za srednjenemški rjavi premog znižal za 6—10%.

Dobava, prodaja.

Prodaja glauberjeve soli. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo prodalo dne 22. julija t. l. na javni dražbi okoli 1400 kg mešane kristalne in kalcinirane glauberjeve soli.

Dobava podložnih ploščic in usadič za matice. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 22. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 5400 kg podložnih ploščic iz železne pločevine in 700.000 usadič za matice.

Dobava zakovic. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 21. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 50.000 kg zakovic.

Dobava firneža. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 21. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 8000 kg čistega lanenega firneža.

Dobava lesnega olja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 21. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 10 vagonov lesnega olja.

Dobava sena. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 8. julija t. l. direktna pogodba glede dobave 180.000 kg sena za ljubljansko garnizijo.

Dobava dekstrina. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 19. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 6500 kg dekstrina za lepilo.

Dobava stekla za okna. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 19. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave solinskega stekla za vagona okna.

Dobava materiala za čiščenje in mašenje. Pri ravnateljstvu državni železnice v Zagrebu se bo vršila dne 19. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega materiala za čiščenje in mašenje.

Dobava rešetk za lokomotive. Pri rav-

nateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 18. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 8400 komadov rešetk za lokomotive.

Dobava gumijevih cevi. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 18. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 500 m gumijevih cevi za izpiranje lokomotiv.

Dobava barv. Pri ravnateljstvu državnih železnic Zagrebu se bo vršila dne 18. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 53.222 kg raznih barv.

Dobava karbida. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 3. julija t. l. druga ofertalna licitacija glede dobave 300 kg karbida.

Prodaja lesa. Šumska uprava v Srednjem pri Sarajevu bo prodala dne 19. julija t. l. na javni dražbi okoli 3000 m³ lesa na panju, poškodovanega od požara itd.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dobava jekla. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani se bo vršila dne 15. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 5000 kg peresnega jekla, širine 90 mm, debeline 11 mm, 3000 kg peresnega jekla, širine 92 mm, debeline 13 milimetrov, 8000 kg peresnega jekla, širine 95 mm, debeline 13 mm, 5000 kg fasonskega jekla po risbi štev. 16.674a.

Dobava pločevine. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 7. julija 1924 za dobavo 6000 kg pocinkane železne pločevine 2000 × 1000 × 0,65 mm.

Dobava kolesnih obročev. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 5. julija 1924 za dobavo 108 komadov kolesnih obročev.

Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenu Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta (nasproti vcelesjima) vsak delovni dan od 10. do 12. ure.

Državna borza dela v Mariboru. Pri tej borzi je bilo od dne 22. do 27. junija 150 pripravljenih prostih mest, 145 oseb je iskalo dela, v 51 slučajih se je posredovanje izvršilo in 13 oseb je odpotovalo. od 1. januarja do 27. junija je bilo 4084 pripravljenih prostih mest, 5430 oseb je iskalo dela, v 2029 slučajih se je izvršilo posredovanje in 1130 oseb je odpotovalo. — Dela je iskalo: 38 hlapcev in dekel, 4 gospodinje, 3 viničarji, 1 lovec, 2 drvarja, 8 podkovskih kovačev, 2 šafarja, 7 rudarjev, 1 vrtnar, 2 kotlarji, 1 železolivar, 3 železostrogarji, 5 kleparjev, 1 zlatar, 16 stavbnih in strojnih ključavničarjev, 6 mehanikov, 1 urar, 1 izdelovalec godal, 12 mizarjev,

3 kotlarji, 1 sodar, 3 usnarji, 2 sedlarja, 1 barvar za platno, 1 tapetnik, 18 krojačev in šivilj, 11 čevljarjev, 7 mlinarjev, 5 pekovi, 1 slaščičar, 1 mesar, 2 pivovarilca, 4 zidarji, 2 slikarja, 1 tesar, 6 strojnikov, 16 slug, 1 knjigovodja, 17 trg. pomočnikov, 8 kontoristk, 124 tovarniških in pomožnih delavcev in delavk, 1 sofer, 2 čuvaja, 20 pisarniških moči, 14 natakaric, 6 hotelskih sobaric, 168 kuharic, služkinj, sobaric in slično, 22 vzgojiteljic. — Delo je bilo na razpolago: 90 hlapcem in deklam, 11 viničarjem, 80 rudarjem, 2 vrtnarjem, 1 opekarskemu mojstru, 1 kovotlačitelju, 1 izdelovalcu godal, 1 kotlarju, 3 sodarjem, 1 tkalcu sukna, 1 tapetniku, 1 prirezovalcu zgornjih delov čevljev, 1 slaščičarju, 1 lakirarju za železno pohištvo, 21 vajencem, 10 pomožnim delavkam v opekarno Lajtersberg, 14 šiviljam za obleko, 4 šiviljam za perilo, 8 ženskam za vezati trte, 6 poljedelskim delavkam, 1 prodajalki, 4 prvovrstnim kuharicam za hotel, 1 hotelski sobarici, 100 kuharicam, služkinjam, sobaricam, varuškam itd.

Malinovec

pristen, naraven
1 kg 20 dinarjev

nudi

lekarna dr. G. Piccoli v Ljubljani

Dalmatinski
la Portland cement
svetovne znamke

„SALONA“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni
ceni promptno tvornica
„Split“ del. dr. za cement
Portland iz skladišča v
Ljubljani, Aleksandrova
cesta štev. 12.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami,
emajlirano, pločevinasto in ulito
posodo, porcelanasto, kameni-
nasto in stekleno robo.

Na debelo 1 Na drobno 1

Edini tihi pisalni stroj z omejeno trpežnostjo

L. C. SMITH & BROS, Mod. 8

brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečaji na krogličnih ležajih.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6./I.

JUGOEKSIM

Trgovska družba, Vekoslav Pelc & dr.

Eksport **LJUBLJANA** Import

Vegova ulica 8

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga

mlina „UNION“ Osijek

TRGOVINA

s specijalnim, kolonijalnim, materialnim blagom,
deležnimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnim iz-
delki na debelo in drobno

Veletrgovina
kolonijalne
in
špecerijske
robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna postrežba
Zahtevajte cenik!

Pristopajte kot član k društvu
»TRGOVSKA AKADEMIJA«

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo,
nogavice, potrebščine za
čevljarje, sedlarje, rinčice,
podloge (belgier), potreb-
ščine za krojače in šivilje,
gumbe, sukanec, vezeno,
svilo, tehtnice decimalne
in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavbni, galanterijski in
okrasni klepar. Instalacije vodovodov.
Naprava stelovalov. — Kopališča in
klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine
za firnež, barvo, lak in med
vsake velikosti, kakor tudi po-
sod (škafle) za konzerve.

TISKARNA „MERKUR“

Trg. - ind. d. d. **LJUBLJANA** Telefon št. 552

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠT. 13

Tiska časopise, knjige, poset-
nice, brošure, letake, ce-
nike, pravila itd. itd.

Lastna knjigo-
veznica